

= Velja po pošti: =

za celo leto naprej . K 26-
za pol leta > . . 13-
za četr' > . . 8-50
za en mesec > . . 2-20
za Nemčijo celoletno 29-
za ostalo inozemstvo 35-

= V upravnosti: =

za celo leto naprej . K 22-40
za pol leta > . . 11-20
za četr' > . . 5-80
za en mesec > . . 1-90
Za posiljanje na dom 20 v. na
mesec. — Posamezne štev. 10 v.

**Uredništvo je v Kopitarjevi ulici štev. 6/III.
Rokopisi se ne vradojo; nefrankirana pisma se ne
sprejemajo. — Uredniškega telefona štev. 74.**

Današnja številka obsega 4 strani.

Poljedelsko ministrstvo.

Dunaj, 31. maja 1910.

Včeraj je proračunski odsek v eni seji, ki pa je trajala od 10. ure dopoldne skoraj do 8. ure zvečer, rešil proračun poljedelskega ministrstva. Izdatki so za tekoče leto proračunjeni na 37,682.912 kron, dohodki na 1,903.860 kron. Važnejši izdatki so: Za državna poskuševališča 814.199 K, za poljedelski in gospodarski pouk 1,536.000 K, v povzdigo poljedelstva 6,102.100 K, za poljedelsko štatistiko 170.000 K, brezobrestna posojila za obnavljanje vinoigradov 400.000 K, za melioracije (uravnave voda, vodovode itd.) sta v proračunu dve postavki v skupnem znesku 12,400.000 K, za konjerejo 5,969.300 kron itd.

Razni poslanci so v odseku navajali razne želje in zahteve, skoraj vsi pa grajali slabo upravo državnih gozdov in drugih posestev. Poslanec dr. Žitnik je izvajal: Pouk na gozdarski šoli v Idriji je bil 1. septembra 1909. ustavljen. Vzroka sta menda dva. Prvič se je oglašilo razmerno malo učencev. In kot drugi razlog navaja vlada, da ima že preveč izučenih gozdarjev. Absventov je 88 in v praksi jih je 57, torej skupaj 145. Vsako leto pa se povprek izprazni le 27 mest. Tako vlada. Toda gozdarje potrebujejo tudi zasebniki in ne le država. In zato ni bil popolnoma opravičen korak vlade, ko je v Idriji prekinila gozdarski pouk. Zato predlaga govornik resolucijo, ki pozivlja vlado, da še letos zopet otvorí gozdarsko šolo v Idriji.

Pri tej priliki navaja govornik slučaj, ki je bil predmet živahne razprave tudi v kranjskem deželnem zboru. C. kr. gozdar na Bledu nečuveno brezobzirno postopa proti domačinom, katerih živila zahaja na pašo v gozdih verskega zaklada. Ukalil je menda kar streljati ovce, ki jih zasačijo v državnih gozdih. Tudi je ovadil do šeststo posestnikov. Tako postopanje je vse graje vredno. Bivši minister dr. Ebenhoch je izdal okrožnico, naj državni organi po možnosti dopuščajo pašo v državnih gozdovih. Na Bledu pa menda državni gozdarji niso čitali te okrožnice.

Ob Bohinjskem jezeru ima država svoj hotel. Čujejo pa se pritožbe, da uslužbenci v tem hotelu ne smejo govoriti slovenski. To je naravnost škandal. Na eni strani hoče vlada podpirati tujski promet, v tem slučaju pa vladni organi in uslužbenci odganjajo tujce. Saj v Bohinj menda ne vabijo samo Prusov, ampak tudi domačine, ki vendar imajo pravico pod državno streho in na slovenski zemlji zahtevati postrebo v deželnem jeziku.

O planini Pečani na Jelovci se je že mnogo govorilo v odseku in v zbornici. Živinorejska zadruga v selški dolini se že dolgo pogaja, da bi od države odkupila to planino. Sprejeta je bila že resolucija v tem smislu. Toda ravnateljstvo v Gorici ima vedno izgovore proti prodaji, dasi planina sedaj državi ne donaša nobenega dohodka. Ali ima goriško ravnateljstvo res toliko oblast?

Ob Bohinjskem jezeru bi si mnogi radi zgradili vile. Toda država ne proda sveta. Ko bi se svet razdelil in razprodal, dobila bi država brez dvoma lepe odkupnine in povzdignil bi se tujski promet. Zakaj se vlada upira prodaji, je nam neumevno.

Razmere gozdnih delavcev naj se urede. Po dveletni povoljni službi naj se stalno namestijo in zavarujejo proti nezgodam.

Znane idrijske grablje, ki povzročajo vsakoletne povodnje, naj se odpravijo, oziroma premestijo.

Črnovršcem, ki izdelujejo suho robo in orodje, naj se iz državnih gozdov odkazuje poireben les po primerni ceni v obližju, ne pa v oddaljenih krajih.

SLOVENEC**Političen list za slovenski narod.**

= Inserati: =

Enostolpna petitrivrsta (72 mm):
za enkrat po 15 v
za dvakrat 13 v
za trikrat 10 v
za več krat 9 v

V reklamnih noticah stane
enostolpna garmonovrsta
30 vinarjev. Pri večkratnem
objavljenju primerno popust.

= Izhaja: =

Vsek dan, izvezemši nedelje in
praznike, ob 5. uri popoldne.

Upravnosti je v Kopitarjevi ulici štev. 6.

Sprejema naročnino, inserate in reklamacije.

Upravnika telefona štev. 188.

V osmerih garnizijah je vpeljan pouk vojakov v poljedelstvu. Ta pouk naj se razširi povsod, koder so na razpolago učne moći in za pouk primerna zemljišča. Časa imajo vojaki dovolj in mnogi gotovo tudi veselje do pouka. Sploh naj vlada pospešuje zimske poljedelske šole, kakor sta dve na Tirolskem.

Neki Ivan Lotrič iz Dražgoš je bil 14 let delavec v državnem gozdu na Jelovci. Leta 1906. pa je sklenil kot podjetnik pogodbo, da v določenem času napravi 1300 metrov drv. Gozdar pa je zahteval od njega, naj napravi preseke in pospravi polomije. Vsled večjih zahtev ni mogel napraviti določene množine drv. Mož je ob zaslužek in je pri tem imel še do 4000 kron škode. Niti zasebnik bi ne bil tako krut proti revežu, kakor je bila država v tem slučaju. Dolžnost poljedelskega ministrstva je, da na primeren način odškodu tega moža.

Poleg slavne Postojnske jame je še druga, takozvana otoška. Lastniki so porabili velike svote za odkritje te jame in poto, dohodka pa nimajo nobenega. Ta otoška jama bi se dala brez velikih stroškov zvezati s Postojnsko, ako Otočani dobe primeren odstotek čistih dohodkov. Ako Otočani vlože v tem smislu prošnjo, naj jo vlada ugodno reši.

Končno toplo priporočam že vloženo prošnjo za državno podporo v svrhu zgradbe jamskega muzeja v Postojni.

Danes se je pričela razprava o proračunu ministrstva za uk in bogičastje.

Ogrske volitve in vojaštvo.

Začetkom včerajšnje seje predlaga poslanec dr. Korošec, naj se po razpravi v poljedelskem ministrstvu povabi v odsek minister za dejelno brambo, da pojasni, zakaj se pošilja toliko avstrijskega vojaštva na Ogrsko zaradi državnozborskih volitev. Vojaštvo se izrablja tudi proti nemšarskim volivcem.

Ta predlog, ki so ga podpirali tudi dr. Diamond, Malik in Šilinger, je obveljal s 16 glasovi proti 13. Isto čas pa je v brambenem odseku poslanec Steiner ostro grajal, da vlada pošilja na Ogrsko avstrijske polke zaradi volitev. Minister Georgi je izjavil, da hoče takoj to vprašanja sporočiti vojnemu ministru, odgovor pa odsek.

Minister Georgi je izjavil, da hoče takoj to vprašanja sporočiti vojnemu ministru, odgovor pa odsek. Ker bi brambovski minister tudi v proračunskem odseku ne mogel drugačega odgovoriti, je dr. Korošec pozneje umaknil svoj nujni predlog.

IX. mednarodni stanovanjski kongres.

Se vrši ravno te dni na Dunaju. V nedeljo zvečer je bil slovenski pozdrav gostov, v pondeljek zjutraj otvoritev in pozdravni govor zastopnikov posameznih narodov in držav, prava »Arbeitssitzung« se je pričela v pondeljek popoludne ob 2. uri. O sprejemnih in pozdravnih formalitetah abstrahiram in poročam le o jedru shoda.

Štiri programne točke si je postavil letosni stanovanjski kongres:

1. Kateri sklepi se dajo izvajati iz dosedanjih izkušenj za razvoj komunalne stanovanjske politike in kako bi se dale njene naloge izpeljati.

2. Kako je organizirati kredit za občinkoristno stavbarstvo (gemeinnützige Bautätigkeit).

3. Mala hiša (cottage) ali velika načema (bloc) (Miethaus)?

4. Katera sredstva je možno uporabiti za slafčanje (Verbilligung) stavnih stroškov za mala stanovanja.

Prvo predavanje se je torej sukalo okrog vprašanja: ali naj občina gradi delavska stanovanja, in sicer v lastni režiji, ali naj le podpira privatna stavna društva, ali pa naj prepusti vse stavbarstvo privatnemu kapitalu. V tej točki so se ponavila razna nasprotujoča

si mnenja teoretičnih strokovnjakov in praktikov na tem polju. Radi enotnega pregleda podam le glavne misli cele razprave in debate.

Na polju občinske preskrbe zdravih in cenih stanovanj za delavce in nižje uradnike so pač Nemci na prvem mestu, med njimi zlasti mesta Ulm, Darmstadt i. dr. Glavni poročevalec za Nemško, stanovanjski nadzornik G. Gretzschel je zahteval stanovanjski urad kot poseben del mestne uprave; in to ne samo v velikih industrijskih, nego i v srednjih in malih mestih. Debatna je predmet naprej razvila v to smer, da je zahteva po dobrih delavskih stanovanjih i v manjših mestih zvezana s tendenco decentralizacije industrije: ista se preseljuje počasi iz velikih središč, velikih mest v manjša in na deželo, seveda, če so ugodni naravni pogoji in primerne zveze. Potrebna pa je tudi dobra oskrba zdravih stanovanj i po kmetskih vaseh za posle in delavce, kajti slaba stanovanja na kmetskih so tudi eden mnogih naboljov ljudstva k modernemu begu v mesta.

Skoro enoglasno se je sprejela misel, da mora občina poseči na stanovanjsko polje za »male« ljudi. Kako? Sredstev ima mnogo:

Prvič naj občina pridobi kolikor možno veliko stavbnega sveta. Prazen prostor zunaj mestnih hiš je za občinsko stanovanjsko politiko velikanskega pomena: s tem pride občina do možnosti, oddajati stavni prostor dobrodelnim podjetjem po nižji ceni, pa tudi delavcem in drugim privavnim podjetnikom pod ugodnimi pogoji in s tem ravnati zemljisku politiku v mestih. S tem pa pridobi občina mnogo na vrednostnem davku (Wertzuwachssteuer), ki pripade na takem prostoru le njej sami.

Drugič naj občina, kjer to dopuščajo okoliščine, stavi mala stanovanja v lastni režiji in jih potem oddaja delavcem in uradnikom v dedni najem (Erbpacht) ali — in ta misel je skoraj prevladala — v last z zakupnim pravom (Wiederkaufsrecht). Delavec odpplačuje v najemnini obresti in amortizacijo in postane v kratkem času lastnik svoje družinske hišice. Vendar se mu ne sme pustiti, da bi mogel isto prosto prodati, sicer pridemo v današnje razmere privatne špekulacije; zato najbolje zakupno pravo občine, če pride delavec v položaj hišo prodati.

Kjer pa občina sama ne more ali noče graditi v lastni režiji, naj podpira privatne stavbenike ali stavbna društva, in sicer, da jim preskrblja potreben kredit ali da jim ga daje občinski svet pod ugodnimi pogoji.

Tretjič mora občina imeti v podrobni evidenci vse stanovanjske razmere vsake posamezne hiše; to doseže s podrobno statistiko in raznimi enketami. Nad vse važno pa je občinsko nadzorstvo stanovanj. Isto je imelo povsod najlepše uspehe in je sploh pogoj zdravega razvoja stanovanjske reforme. V Budimpešti n. pr. se je pokazalo pri takem nadzorstvu nebroj nezdravih stanovanj po kleteh in raznih luknjah in ista so se moralata takoj zapreti. Nadzorni organ ne sme biti policija, nego uradniki, zdravniki in zastopniki občanov, da se s tem pridobi zaupanje v komisijo in more ista z uspehom delovati.

Nujno je potrebno, da uredi občina biro za pravni svet v vseh spornih stanovanjskih zadevah med najemnikom in najemateljem.

Precej ostra debata pa se je vnela o »Wertzuwachssteuer«. Ta davek bi zaviral privatni kapital od stavbne podjetnosti, znižal število hiš in podprt stanovanja; zato so se izrazili mnogi proti. Na drugi strani se je zdel isti potreben radi tega, da more občina z njim uravnati zemljisku politiko in da dobi ona ves dobiček, ki prihaja le od njenega razvoja, dočim ga privatniki

spravijo popolnoma v nezaslužen žep. Za to so bili zlasti »Bodenreformer«. Zemlja dobi n. pr. zato večjo vrednost, da odpre občina tu prometno ulico itd., zato naj ves tozadenvi priraste in dobiček pada občini, ki ga naj porabi za podporo stavbinskih družb.

To je posnetek debat prvega dneva kongresa.

Morilce svoje žene.

(Dalje.)

Ob štirih popoldne se je včeraj razprava proti Rejcu nadaljevala. Svoje mnenje sta podala idrijska sodna izvedenca. Ob 5. uri popoldne so se pričele zaslivanje prič. Predsednik nadštevnik Vedernik vodi razpravo strogo stvarno. Govori počasi, razločno. Prisvakem vprašanju, ki ga stavi, hoče priti resnici do jeda. Ne poslužuje se nobenih okraskov pri vprašanjih, razpravo vodi s tisto stvarnostjo, temeljito in pedanterijo in hladnokrvnostjo, a tudi strogostjo, ki diči angleškega in deloma tudi pruskega sodnika. Podatki hoče porotnikom jasno sliko vseh indicijev, ki govorijo proti Rejcu. Ne išče pikantnosti, le včasih napravi kako opazko, ki je suho humoristična, tako, kakor so opazke pruskih sodnikov. Nit to obtoženca in tudi prič ne izkuša lovit z vztvo stavljenimi vprašanji. Stavljena so direktna vprašanja, zato so tudi odgovori jasni in točni. Ugodno je vplivalo, ker je prečital izpovedi neke navzoče priče v tajni seji, ko se je šlo za neke »grde besede«, kakor je nagašal. Predsednik je strog, ne trpi, da se občinstvo smeja. Celo zagovornika je ostro pogral, ker se je pri izpovedi prič Bremer smehljal. Ob tej priliki je tudi izjavil željo, naj bi sodniki porotniki in zagovorništvo med razpravo ohranili svojo sodbo zase. Zagovornik je namreč na kularju rekel, da se gre v tem slučaju le za dokaz indicijev, blizu je pa stal neki porotnik, ki je točul, ne da bi bil porotnika zagovornik poznal. Zagovorništvo, dasi ex offo postavljeno obtoženca po sodišču, vrši svojo dolžnost natančno, temperamentno tako, kakor bi moral postopati ex offo zagovorništvo vedno, dasi so določeni za razpravo trije dnevi. Prič so večinoma idrijski rudarji in žene rudarjev. Žene so tožile, ker morajo ostati toliko časa v Ljubljani in so zato rodbine brez gospodinj. Zaslišanih včeraj ni bilo veliko prič. Slo se je v prvi vrsti za to, da se pokaže, kako sta živele Rejc in njegova žena. Rejc je bil popoldne dobro razpoložen, popoldne ne, kar ni čudno, ker so vse popoldanske priče izpovedale, da je Rojc zelo grdo ravnal s svojo rajno ženo.

Izvedeniško mnenje
sta podala začetkom včerajšnje popoldanske razprave idrijska izvedenca dr. Milan Papež in dr. Ivan Šverak. Dr. Šverak izjavlja, da je nastopila smrt, ker se je Rejčeva vtopila; neposreden vzrok smrti je bilo zadušenje. Truplo je ležalo najmanj tri dni v vodi. Ležalo je pod drvami. Rajnica je bila histerična ženska. Dr. Papež izvaja slično dr. Šveraka. Na čelu je našel dr. Papež malo prasko, ki jo je morala dobiti mrtva. Zagovornik dr. Švigelj je predlagal, naj bi bila idrijska zdravnika zaslišana le kot izvedeni prič, kot izvedenca pa ljubljanska sodna izvedenca dr. Schuster in dr. Plečnik, dr. Neuperger se je prot

Kako je ravnal Rejc s svojo ženo.

Nekaj minut pred 5. uro popoldne se prično zasliševati priče. Prvi je zaslišan idrijski sodnik Rudolf Potočnik. Šel je takoj tis, ko so našli Rejčeve pod Grabljami. Kaže na fotografijo, kje da je ležala.

S silo iz postelje!

Rejc suval, pretepal in praskal svojo ženo.

Marija Straus je že več let dobro poznala Rejca in njegovo ženo. Živila sta v nemiru. Rajnica je večkrat pravila, da jo je mož večkrat tako suval, da je bila vsa »modra«. Enkrat jo je tudi opraskal. Peljal jo je tudi večkrat okoli velike vode. Če ni hotela iti, češ, da jo je groza, jo je sunil in ji reklo: »Tiho!« Čez železno brv je vkljub izraženi grozi moralu, večkrat iti. Zmiraj je peljal ponoči, podnevi nikoli. Če ni hotela iti sama in če je ležala, jo je s silo potegnil iz postelje, da je moraliti z njim. Enkrat jo je sili, da je moral rajnica piti vino, ki je čudno dišalo. Zavrelo je po njej, ko ga je pila. On, Rejc, ni hotel piti tistega vina. V nedeljo dne 27. je bila rajnica še pri priči na obisku. Rekla je, da se boji, da ji Rejc kaj ne naredi. Po litanijah sta se popoldne poslovili. V ponedeljek zjutraj je videla zadnjič rajnico. Jezna rajnica na Rejca ni bila. Rajnica ji je pokazala, ko ji je zlomil Rejc uhane. Na dr. Švigeljevo vprašanje odgovori, da je bila rajnica v Idriji na dobrem glasu, cela Idrija jo je spoštovala. Pač se je govorilo, da je imela rajnica moške, a ni bilo res, da bi bila rajnica imela znanje s kakim moškim.

Matija mi želi smrt.

Marija Močnik. Rajnica se je priči večkrat pritožila, da živila z možem v nemiru in da jo mož zaničuje in da jo ne more cerati. Vidla je, ko je bila rajnica vsa pohabljenia in ranjena. Rajnica je šivala pri priči 1. januarja. Rekla je: »Matija mi želi smrti«. Bala se je hoditi k vodi. Če je na izprehodu kaj govorila, je Rejc zakričal nad njo: »Molč!« Večkrat je rajnica tožila, da mož gleda za drugimi, za Raspetovo, pri kateri da ga je enkrat zasledila. Reklo je tudi večkrat rajnici, da bi jo tako tepel, da bi jo ubil. Rajnica je bila varčna, ni bila hude jeze, bolehna. Delala je vedno, dasi težko. V torek zjutraj od 8. do 9. ure je prišel Rejc k priči. Vprašal je, če je prišla kaj njegova žena k priči. Povedala mu je, da ni bila rajnica nič pri njej. Zdelo se je priči čudno, ker ji je Rejc pripovedoval, da je dobro spal. Čudno se je priči zdelo, ker je rabil Rejc izraz o rajnici, »da je bila« pridna, čuden se ji zdel tudi na obrazu. Ker je govorila o tem, je prišel nad pričo in zatrjal, da njegova žena še živi. Priča še izpove, da ji je tožila rajnica, da je prišel Rejc skoraj vsako noč proti jutru domov.

Zastrupiti me je hotel.

Frančiška Petrovič. Poznala je rajnico več let. Tožila ji je, da jo mož sovraži. Pravila ji je, da hodi mož z drugimi ženskami in da jo hudo sovraži. Pripovedovala ji je, da jo je hotel zastrupiti z vinom. Tepel je Rejc rajnico. Enkrat jo je mož sovražil, drugikrat pa z vinom zalival. Spravljal je rajnico tudi »špacirat«, a na samoto ni šla rada. Še rekla ji je, da okulu 11. ure počasi ne gre »špacirati«. Priča je rekla rajnici: »Jaz bi se ne zanesla«. Rajnica ji je rekla, da je moralita iti z njim vun. Rada bi bila rajnica šla k priči na stanovanje. Slišala ni, da bi imela rajnica kake moške. Dr. Švigelj: »Ali je Rejc žleht?« Priča: »O, ja, žleht pa je bil.«

Fakto pretepena, da je bil zlomljen mürček.

Anton Straus pozna Rejčeve kakih 10 let. Kakor je rajnica pripovedovala, so je Rejc sovražil. Vzrok so bile druge ženske. Šest let sta si bila pač dobra, pozneje ne več. Tožila je rajnica, da jo je enkrat tako pretepal, da ji je zlomil mürček. Pripovedovala je tudi, da jo je enkrat sili piti vino. Dva kozarca je spila, a tretjega le napol. Poduhala ga je, a ker je vino smrdelo, ga je le pokusila, a je bruhalo. Rejc vina ni hotel takrat piti. »Špacirat« je peljal ženo Rejc le ponoči, podnevi nikdar. Priči je povedal neki Brečič, da je srečal Rejca in njegovo ženo zvečer 28. februarja na cesti. Krogat se je prišel Rejc tudi včasih k nam zaradi ženskega govorjenja. Dr. Švigelj: Koliko zasluži ruder? Priča: 3 krone na dan. Dr. Švigelj: Ali si more kaj prihramiti? Priča: O, kako v tej draginji!

Jera Plesničar, mati rajnice se odpove pričevanju.

Rejc vrgel v ženo vino.

Marija Tratnik pozna Rejčeve kakata tri leta. Z njo je prišla večkrat skupaj. Kadar je prišla obiskat ženo, je Rejc vedno grdo gledal in molčal. Enkrat je vrgel obtoženec v rajnico vino, ker ga

ni hotela piti. Bil je Rejc zmiraj zunaj vse noči. Cevlji niso bili dosti mokri. Zato je Rejčeva sodila, da hodi k Razpetovi ponoči v posete. Šla je posluškovat k Razpetovim, a jo niso pustili v kamro. Po gostilnah je gonil Rejc rajno svojo ženo le ponoči, a to šele zadnje čase, prej ne! Nikdar ni rajnica rekla da njega ne mara. Rajnica je bila bolehna. Nikdar ni zapazila, da bi bila imela rajnica druge moške, kakor je to trdil Rejc. Tožila ji je pač, da jo mož s tem nadleguje, ker ji hoče odvzeti dobro ime.

Ona ga je rada imela.

Marija Vončina. Rajnica je večkrat »jamrila«, da jo mož zaničuje, odkar je pričel znanje z neko drugo žensko. Od takrat je grdo ravnal z njo. Vina ni hotela drugače piti, kakor kadar ga je on pil. Ona ga je rada imela. Ko jo je na Vseh svetih enkrat lepo ogovoril, se je rajnici zdelo, kakor bi se ji bil kamen odvalil od srca. Večkrat je rajnico gonil na »špacir«, a le zvečer, in kadar je bila huda voda. Priča je še rajnico svrila, naj ne hodi »špacirat«, da ne boše nesrečna. Rajnica je bila tiha, mirna ženska. Pravila je priči, da je hodil Rejc k Razpetovi. Ničesar ni čula, da bi bila imela kako znanje z moškimi. **Dne 28. je rekla priči**, ki jo je vabila na poset zvečer, da ne more priti.

Rajnica toži, da ne ve, kaj da še stori z njo Rejc.

Franca Kumer izpove, da ji je rajnica tožila, da ne ve, kaj da namerava mož z njo. Priča je rajnici svetovala, naj si dobi drugo stanovanje. Rajnica se je zdela priči tiha ženska, ki je imela moža »strašno« rada. Ne ve, da bi bila imela rajnica tudi druge rade. Rejci je moral piti, ker ženi denarja ni dal. Na harmonike je Rejc dobro igral. Slišala se je godba zmiraj, če je Rejc kaj zaigral na harmoniki. Priči je povedala Raspetova, da je Rejčeva izginila in da je Rejc godel 28. februarja do pol 9. ure zvečer. Rejc je godel dostikrat pozno v noč, tudi podnevi, kadar je bil prost.

Rejc duši ženo. Kakor z mačko bi napravil z njo.

Frančiška Car. Nekaj časa sta se Rejčeva imela prav dobro. Pozneje pa ne več. Ona je vedno tožila, da jo Rejc sovraži, zaničuje in pretepa, tako da je bila modra po licih. Vodil jo je k Idriji, a le, kadar je bila voda velika. Nič dobrega si ni mislila. Enkrat je reklo Rejc Rejčevi, da bo naredil z ženo takto, kakor z mačko, ako bi bivala v svet (v kakem večjem mestu). Rajnica je bila vsled teh besedi žalostna. Dasi je priča bila dobro znana z rajnico, nič opazila, da bi imela znanje s kakimi moškimi. Rajnica se je pritožila Carovi tudi, da jo je enkrat mož tako dušil, da mu je komaj ušla.

Streže mi po življenju.

Neža Bezeljak tudi potrdi, da ji je rajnica pravila, da jo je Rejc večkrat tolkel in da ji streže po življenju. Večkrat je rekla rajnica, da pri možu ni živeti. Enkrat je zasledila rajnica neko pismo naslovljeno v Idriji, ko je nival Rejc na Westfalskem. Jera Razpe je v tem pismu metala Rejcu naprej, da je pozabil nanjo, dasi je zaradi njega veliko prestala.

Rejc vrže ženi v obraz kruh, tako da ji oteče lice.

Marijana Breitenberger. Rajnica je pripovedovala priči, da sta se z možem večkrat pričkal, da jo mož sovraži in da bi šla proč, a da ji ne pusti odnesti šivalnega stroja. Rejc je rajnici vrgel kos kruha v glavo, češ, da je pretrd. Imela je rajnica zato lice oteklo. Pripovedovala je rajnica priči, da je imel druge rajši kakor njo. »Grdo je delal z ženo«, pravi priča. Enkrat je rekla rajnica, da bi ona tudi skočila v vodo, ker jo mož vedno kregal.

Rejc: Res sem vrgel kruh, ker je bil trd, a nisem mislil jo zadeti. Priča pove Rejcu v obraz, da je rajnico povalev njeni navzočnosti, češ, da je zašita in zarukana! Zraven je bila priča, ko je rajnica rekla v moževi navzočnosti, da bi tudi ona moral skočiti v vodo, ker mož tako »grdo« dela z njo, in sicer je to govorila, ko je skočila v Mninkovo neka Vipavka, ki so jo pa resili.

Janez Bremič ve, da je rekla rajnica, da Rejc ne mara nje, ampak druge. Z rajnico ni imel nič opraviti. Dr. Švigelj se smehlja, kar predsednik pograja, kakor tudi naj bi porotniki ohranili svojo sodbo zase. Dr. Švigelj naglaša, da Bremič ni treba povedati, če je imel morebiti znanje z rajnico. Dr. Neuberger: Priča zaprisežena govorila samo resnico. Po tem intermeču predsednik odgodi razpravo, ki se nadaljuje danes.

Tako je mahal, ko jo je tepel, da je luč ugasnil.

Marija Eržen pozna Rejčeve štiri leta. Nič kaj prav nista živel. Pripovedovala ji je rajnica, da je enkrat Rejc tako mahal, ko je rajnico pretepal, da je luč ugasnila. Enkrat je prisla zvečer k rajnici, ko je pozdravila, da Rejc ni dal odgovora. Sledi ste k mrljuču čut. Rejc je reklo ženi: **Tako te bom ob tla zagnal, da se ne boš več pobrala! Čisto nič te ne maram!**

Nato pa še pristavil: **Čist' neč te ne maram** in dodal: Podnevi si polomljena, ponoči pa okoli hodiš.

Dr. Švigelj: Kaj pa je ona rekla?

Priča: Zasmehala se je bridko, med potjo, ko sva šle k mrljuču čut, je pa celo noč jokala.

Tak je, da ni za povedati, pretolkel me je, da sem vsa »plava«

Naslednja priča izpove, da je pred leti stanovala v hiši z Rejčevimi skupaj. Večkrat je čul šunder in tepež pri Rejčevih. Enkrat mu je tožila rajnica o možu: Tak je, da ni za povedati, pretolkel me je, da sem bila vsa »plava«. — Bolehna sem, pa me zavida! Vprašal sem jo, zakaj ne gre proč, a rekla je: Ne grem, nemara se še poboljša. Ko sta se preselila drugam, mu je enkrat tožila, da so tam, kjer zdaj stanujeta, vsi proti njej. Tudi zdaj ji je svetoval, naj pusti moža, a odgovorila mu je: Nemara se bo še unesel! Rejca je videl drugi dan, ko je žena izginila. Enmal bel klavern je bil. Za klobukom je nosil feder. — Predsednik: Vi, Rejc, ali ste imeli feder? — Rejc: Nisem jih imel. — Priča: O ja, to pa, gvišn da je imel feder.

»Nisem varna življenja.«

Petkovšek Franc. Rejčeva sta stanovala pred leti v hiši njegovega očeta pred desetimi leti. Takrat sta se dobro razumela. Ona je morala takrat v bolnišnico. Kuhala mu je neka Uršič takrat, ki je tudi stanovala pri njem. Njegov oče je Rejca zato ozmerjal. Letos mu je tožila, da je hudo zanjo, zastopit se ne moreta z možem, nisem varna življenja. Rajnica je bila šparovna, pridna, a bolehna. Rekla je rajnica: Druge ženske so krive, da se ne razumeva. — Predsednik: Kaj imate priponmitti? — Rejc: Bil je oče priče nekoliko pijan, ko me je zmerjal šele potem, ko... — Predsednik: Kaj pa pravite k pričevanju, da ste tako grdo ravnali z njo. — Rejc: Če bi se bila tako bala, bi bila šla preč!!! — Dr. Švigelj se čudi, zakaj da priča ni naznana tega, da žena ni varna življenja, žandarjem.

Rejc igral harmoniko, ko je žena že izginila.

Rafael Gostiša: Pri Plesničarju stanuje Rejc že kaka štiri leta. Enkrat je šel Rejc na Pražovsko. Slišali so se iz Rejčevega stanovanja burni prizori. Enkrat jo je videl, da je bila plava, zbita. Z njim je večkrat govoril. Večkrat mu je tožil, da se mu slabo godi in da je nesrečen. Ženske v hiši so bile proti rajnici. Jezična rajnica ni bila, bila je taka, kakor pravimo v Idriji, mevža. Rejc zna dobro igrati na harmonike koračnice za ples. Igral je največkrat zvečer na harmonike. Rejca je slišal še potem, ko je Rejčeva že izginila, ko je igral poskočno na harmoniko. Misil sem si, mož je vesel, da žene več ni.

Predsednik: Kaj takega bi tudi naveden človek ne storil. — Plesničar je reklo Rejcu potem, ko je že izginila žena, baraba, na kar Rejc ni reagiral. — Predsednik: No, Rejc? — Rejc: To, da bi bil jaz po ženini smrti še harmoniko igral, ni res. Gospod Gostiša so se zmotili. — Priča: Okna so bila odprta, igraje harmonike sem čul iz Rejčevega stanovanja!

Dr. Neuberger prosi, naj se priča natančno pouči, da govori resnico, da zopet ne bo reklo zagovornik, češ, da laže.

Janez Tončič se je vsedel v kavarne posebej. Rejc je stopil k njemu in mu reklo, da potrebuje »pantofle«. Odgovoril je Rejcu, da naj to mojstru pove. Okolo pol treh je šel domov. Šel je povedat Rejčevi nato, da dobi lahko sukno zdaj. Z drugega vzroka ni prišel v Rejčovo stanovanje. — Predsednik: No, Rejc! — Rejc pravi, da je čul še petenje med ženo in fantom. Vprašal ju je, kaj da imata skupaj. Žena je še rekla: Ti nesrečen človek, me češ v nešreco spraviti.

Rejc hodi vodo gledat. — Nočni izprehodi.

Andrej Kogej izpove, da mu je tožila rajnica, da ni miru in da jo mož tepe. Ravno tisti dan, ko je ona izginila, je videl Rejca, ko je gledal vodo. Reklo je Rejc tudi: Ta baba me dolži, da jo hočem zagifat. — Predsednik: Ali ste kdaj videli ta dva skupaj iti? — Priča: O ja! — Kdaj pa? — Ponoči,

Predsednik: Ali je to čudno, ponoči se izprehajat? — Priča: Ja neč. — Predsednik: Kaj so govorili ljudje, ko so Rejčovo našli v vodi? — Priča: Da je on. — Dr. Švigelj: Kdaj sta se pa izprehajala? — Priča: Ob osmih, devetih, desetih. — Dr. Švigelj: Ali se je komu kaj čudno zdelo? — Priča: Meni nič.

V gostilni žalostna.

Marija Kogej: Nista se dobro razumela. Sama mi je pravila, da jo je zavidal in da je imel on otroka s tisto s Črnega Vrha. Ob enih devetih zvečer je srečala Rejca in Rejčovo ženo Pod Gorami. Rekla je ona: e ven gremo en malo. V gostilni so bili skupaj, dasi niso sedeli skupaj. Ves čas, do enajstih zvečer, ni v gostilni z ženo nič govoril. Rajnica se je zdela priči, da je bila gulant ženska. — Rejc: Je resnica, da bi bil dosti govoril z njo. Imeli smo v gostilni citre. — Dr. Švigelj: Ali se je ona srečala? — Priča: Nič, cel čas se je žalostno držala.

»V Ameriko bom šel.«

Neža Maržon pripoveduje, da je Rejc enkrat pravil, da bo v Ameriko šel in pa: **Ne maram**, da bi žena moj penzion v življal. Rajnice nisem imela za zlobno, dasi nisem govorila z njo. Nič nisem slišala, da bi imela rajnica kaž moškimi.

Rejc dolž Barbo, da je hotela strup.

Franca Margon: O rajnici ne ve nič slabega. Čula je, da hodi on za drugimi ženskami. Enkrat je bila zraven, ko je rajnica rekla možu: No, ali sem te enkrat dobila. On je molčal, pa z zobni škripal, ona je še enkrat pristavila: No, sem te enkrat dobila! On je šel nato na šiht. — Predsednik: Kaj je pravil Rejc v gostilni tisti dan, predno je ona izginila. — Priča: Povabil nas je na en glaz in reklo, da bo šel v Ameriko. Na to se spomni, drugega, kar je govoril, ni sledila. — Predsed

da bi bil kdo šel po stopnicah. Slišati bi bil moral Rejc v stranišču, ko je rukala vrata. Drugi dan ni šla nič od doma. — Predsednik: Ali niste nič čula, ko ste rukala? — Priča: Nič, je bilo čisto mirno. Stanovanje je bilo zaklenjeno. — Predsednik: Ali je v Idriji navada, če gre kdo v stranišče, da svoje stanovanje zaklepa? — Priča: Ne. — Predsednik: No, Rejc? — Rejc: Jaz sem imel navado, da sem zapiral, če sem bil sam doma. — Predsednik: Vi bi morali slišati, ko je rukala. — Rejc: Jaz nisem slišal in nisem pazil na vsakega človeka.

Pri nas ni cirkus!

Na neko opazko Rejčovo se občinstvo smeje. — Predsednik: Čujte, tistim, ki je to tako všeč, bi bilo boljše morebiti zanje, da gredo domov. Ne razumem, kakšno veselje imajo nekateri, da tukaj čas kradejo. Tukaj ni cirkus.

Dr. Švigelj: Kolikokrat ste poizkušala na kljuko. — Priča: Dvakrat, nato sem čakala pet do deset minut, seveda težko je reči, da ravno toliko. Stranišče v prvem nadstropju ni bilo nesnažno. Razbijanje v delavnici (pod Rejčevim stanovanjem) se ni čulo. — Dr. Neuberger: Kaj je odgovoril Rejc, ko ste mu v obraz rekli pri sodniji, da niste mogli odpreti. — Priča: Da je moral biti kljuka potra. — Zaslisi se še idrijski sodnik R. Potočnik, ki je rekel, ko je bil konfrontiran s pričo, da je bil najbrže na stranišču. To je zmeraj pravil, da je hodil vedno v drugo nadstropje.

Zapeljevanje h krivemu pričanju.

V nadaljnji obravnavi je bila prečitana izjava Franceta Plesničarja, ki je izpovedal, da ni bilo čuti tisti večer iz Rejčevega stanovanja nobenega šuma. — Priča Ciril Vončina, vajenec pri Plesničarju, izpove, da mu je Rejc dejal usodnega večera ob enajstih: Tist moj pes — mislil je na ženo — je šel proti osmi uri proč, pa ga še sedaj ni nazaj. — Zakaj pa nisi prvič resnice govoril? vpraša predsednik pričo. — Priča: Zato, ker mi je Rejc rekel: Ti tako govorji, da si šel spati, sem bil jaz na stranišču. — Rejc to taji. — Priča: Res, res! — Končno priča izjavlja, da mu je Rejc rekel: Kakor mačko te bom stri, če ne boš govoril, kakor jaz hočem. — Priča Anton Bogataj, Plesničarjev vajenec, izpove, da je Vončina povedal, da sta ga Rejc in Raspetova Jera učila, naj se pri sodniji laže. — Priča vajenec Anton Tekster izpove, da je Rejc rekel, ko je žena že izginila: Ženo bom tako natepel, da jo bodo morali nesti na posteljo.

Dopoldanska razprava je trajala nepretrgano od pol devetih dopoldne do tri četrt na eno popoldne. Nadaljuje se ob štirih popoldne.

Dnevne novice.

+ Shod »Jugoslovanske strokovne zvezek« je bil včeraj zvečer v Zagradcu pri Litiji. Na shodu je bilo predilniško in topilniško delavstvo. Govorila sta načelnik J. S. Z. dr. Zajec in kaplan Krische.

+ Savez južnih Slavena ne paktira z Lahi. »Kroatische Korrespondenz« poroča, da se med Lahi in poslanci Saveza južnih Slavena niso glede laške fakultete vršila nobena pogajanja.

+ Slavlja grunwaldske bitke se udeleže tudi češki Sokoli z deputacijo. Izpočetka so se glede tega prepričali, ker se Poljaki in Čehi v Šleziji ne razumejo.

+ Poljsko-ruski odbor za medsebojno sporazumljjenje, ki se je osnoval na vseslovenskem kongresu in o katerem se je reklo, da bo rešil spor med Rusi in Poljaki, se je te dni razdržil, ker so Poljaki iz njega izstopili.

+ Preiskava zoper poreškega škofa dr. Flappa. »Kroatische Korrespondenz« poroča, da je Vatikan sklenil, poslati v Poreč apostolskega vizitatorja, da preišče, v koliko so opravičene mnogobrojne dolgoletne pritožbe, ki neprestano prihajajo v Rim zoper pastirovanje poreškega škofa dr. Flappa. — V koliko odgovarja ta vest resnici, se bo kmalu pokazalo, gotovo pa je, da so se zoper poreškega škofa, ki je danes že v sedemdesetem letu svoje starosti zlasti zadnja leta nagromadile pritožbe od najrazličnejših strani. Dolže ga zlasti, da je zvezan z laško liberalno stranko, da preganja celo lastno duhovščino, če poskuša delati na socialnem in političnem polju v katoliškem zmislu, da se ne briga za kakovost svoje duhovščine, ki da obstaja v laškem delu iz moralno najsumljivejših elementov, (v Bujah je kaplan, ki se zoper krščansko-socialnega sokaplana veže s socialisti) itd. Kako je dr. Flapp preganja hravško duhovščino, je itak zadost znano. Zaradi kurioznosti omenjamamo, da nekateri poreški škofi celo dolže, da

je član — lože. Seveda je ta vest gola neumnost, pa vendar je precej značilna, da je sploh mogla nastati. Če je sveta Stolica res imenovala vizitatorja, se bo pokazalo, ali je vse res, kar se dr. Flappu ocita. Seveda je treba vest o vizitatorju sploh še sprejeti z veliko rezervo.

+ **Slobodomiselna predpravnost.** Sv. Oče Pij X. imenuje v svoji najnovejši encikliki takozvane reformatorje, začetnike in očete novodobnega slobodomiselnstva, po besedah apostolovih »svražnike Kristusovega križa in može potlene, kajih Bog je trebuh«. Zdaj pa se slobodomiselci vsega sveta razburjajo, češ Sveti Oče uči nestrpnost! Poglavar Kristusove cerkve ima neomejeno pravico, presojati dela in mišljene kogarkoli, ki je katoliški veri in cerkvi nasproten, še bolj pa kakovost celih sekt in organizacij. Zato je brezmejna predpravnost, če tisti pristaši reformacije, ki danes taje, da je Kristus sploh kdaj živel in se drže Malthusove morale trebuba, napadajo papeža. Papež je povedal golo resnico, tolerantnosti pa v tem zmislu, da treba zakriviti in prikrivati zmoto, katoliška cerkev sploh ne pozna, ker toleranten treba biti proti bližnjemu kot osebi, zoper neresnico je pa samo boj. Papeževa enciklika pa smrdi tudi tistem poštovcem v katoliških vrstah, ki se imenuje modernisti. Katoličani pa so hvaljeni Kristusovemu namestniku, da je zopet povzdignil svoj glas kakor goreč apostol, ki sredi napačne moderne tolerance in sentimentalnosti uči pravi, kremeniti in resnično Kristusovi nauki, ki temo od luči oči. S tem pa dokazuje, da je katoličanstvo še vedno polno življenja in mlade sile, dočim so moderni nazori medli in bolni; niso ne za to ne za ono, ampak skušajo največja nasprotstva s kitom neke sladkobne ljubezni in humanitete medseboj združiti. Najnovejša enciklika Svetega Očeta nam bodi nov opomin, da se oklenemo stare, a vedno nove katoličke resnice, moderni svetovni nazor pa odklanjam, naj se pokaže v kaščnikoli obliki!

+ **Proti češčenju Srca Jezusovega,** ki ga hrvaška mladina kakor vsako leto tudi letos obhaja v Zagrebu, so hrvaški liberalci izdali topot letake, nabiili po mestu plakate in sklicali celo javen shod, ki ga verski renegat, ban Tomašić, seveda ni prepovedal. Hrvatski liberalci pravijo vedno, da so dobri kristjani in so le zoper klerikalizem, vsled česar bi bilo sklepatis, da smatrajo Srce Jezusovo za klerikalno, ko sklicujejo javen shod proti njegovemu češčenju. Dobro si je treba zapomniti, da so ti hrvaški liberalci, od katerih se je na plakat zoper Srce Jezusovo prvi podpisal učitelj Trstenjak, najboljši prijatelji naših slovenskih »prednjakov«. Seveda, naši liberalci niso na vlasti, kakor so njihovi hrvaški bratje . . . Kdor ne uvidi, kam meri slovensko-hrvaški liberalizem, ta ima pač oči zabite s hrastovimi hlodji.

+ Umrl je v Oseku na Vipavskem č. g. štanjelski kurat A. G. G. G. Pogreb bo v petek, dne 3. junija, ob 4. uri v Oseku.

+ **Osmina po † gosp. župniku in duhovnem svetniku Tomažu Potočniku** bo prihodnji ponedeljek, t. j. dne 6. junija ob 10. uri dopoldne na Breznici. Vljudno vabimo k osmini vso vč. duhovščino radovljiske dekanije, kakor tudi vse njegove sošolce, prijatelje in znanke.

+ Umrl je včeraj v Cerknem na Goriškem gospod Anton Mavri, c. kr. davkar v pok., last gospoda c. kr. poštarja Vek. Ravnikarja v Ljubljani. Naše iskreno sožalje!

+ **Izpred porotnega sodišča v Novem mestu.** — Uboj in samoumor. Veliko zanimanje in razburjanje je vladalo v Novem mestu in okolici, ko je 24. aprila zvečer Alojzij Lukšič, mizar iz Drske pri Novem mestu, z nožem prerezel Josipu Medvedu, 20letnemu posestnikovemu sinu iz Ločne, stegensko žilo odvodnico in je ta obče priljubljeni mladenič vsled izkravljelja v nekoliko minutah umrl. Zanimanje se je še povečalo, ker se je ubijalec dva dni pozneje v preiskovalnem zaporu obesil na ventilacijsko vrv. Uboja udeležen in obdolžen je bil tudi Alojzij Fink, zidar, rojen leta 1890 v Iršči vasi, samoumorilčev bratranec, vsled česar se je moral dne 31. maja zagovarjati pred tukajšnjim porotnim sodiščem. Aker so porotniki zanikali (šest glasov da, šest ne) vprašanje glede sovražnega namena, zveze in sporazuma pri uboju, je sodni dvor oboženca oprostil.

+ **Na državni cesti čez Gorjance** so minuli teden ponoc fantje, ki so nekoliko vinjeni peljali iz novomeškega kolodvora blago v Belo Krajino, prušili 70 tramov lesene obcestne ograje. Škodo ceni cestni moister g. Ramor

nad 900 K. Storilcem so orožniki že na sledu.

+ **25letnico službovanja** v tiskarni družbe sv. Mohorja v Celovcu je slavil dne 1. junija t. l. tiskarski strojnik gospod Jožef Praznik. Najsrečnejše čestitke!

+ **Ubrijavski napad.** Zvečer dne 31. maja je šel Franc Guštin, kočarjev sin iz Malih Brusnic proti Vel. Brusnicam. Pri cesti pod pokopališčem ga je pa čakal Jože Lumpert in ga udaril z motiko po glavi. Guština so še tisti večer odvedli v bolnišnico, Lumperta pa v zapor.

+ **Za poštne asistente** so bili imenovani: Računski pôdčastnik I. razr. Alojzij Jonke pešpolka št. 17 za Ljubljano, stražmojster Hugo Kral dragonskega polka št. 12 za Pušč. orodniški nasl. stražmojster Franc Taček deželnega orodniškega poveljstva št. 6 za Rovinj.

+ **Umrta** je v Barkovljah gospa Marija Pertot.

+ **Za 9000 trt** so zlikovci porezali kmetu Mateju Raduloviču v Žbandaju pri Poreču; uničili so 11.000 trt! Za to svoje peklensko dejanje so rabili najmanj dve uri in pol, zakaj morali so 11 km prehoditi, da so obširen vinograd tako pokončali — seveda vse ponoči. Zločincev niso dobili — vobče se ljudje bojejih naznani, tudi če jih poznajo, ker se boje osvette, ki katerikrat zna prileteti tudi v obliki — kroglice v glavo. Kriminaliteta v Istri sploh strašno nastraša.

+ **Umrl** je v Šmarju pri Jelšah trgovec Anton Štupica, star 37 let.

+ **Zagreb najame 15 milijonov posojila**, ki so potrebeni za razne gradnje, uravnavo mesta, kanalizacijo itd. Posojilo se najame v monarhiji.

+ **Zapuščina Anastazija Gruna.** Iz Turna na Artu se nam piše: Včeraj, dne 1. junija je ravnatelj dr. Mantuanij oddeljal zapuščino Anastazija Gruna, muzeju odločeno. Vsa zapuščina je bila shranjena v eni sobi. So poleg pohištva različne stvari; največje vrednosti so knjige.

ZDRAVITEV OPOZICIONALCEV NA HRVAŠKEM?

V hrvaških listih se vzdržuje vest, da se združijo somišljeniki »Hrvatsva« in pa čista stranka prava. Poslanci dr. Josip in dr. Vladimir Frank ter dr. Elegovič izstopajo iz stranke in prepuste vodstvo in organizacijo nove stranke dr. Horvatu in dr. Prebegu. S tem pa bi se v novo stranko omogočilo pot tudi ostalim Starčevičancem, ki stoje pod vodstvom dr. Mile Starčeviča. »Agramer Tagblatt« to misel toplo pozdravlja, ker bi bila s tem ustvarjena krepka, smotrna opozicija, ki bi je moral biti vesela tudi koalicija, kajti nedvomno bi potem ban Tomašić vedel drugače ceniti njeno pomoč in bi je ne tiral na tako odkrit način k činom, ki je morajo vendar biti težka žrtev. Mažaronski cilji bana Tomašića so postali res tako očiti, da kriče po zedinjenem odporu vseh domoljubnih hrvaških strank. Sicer pa včerajšno »Hrvatsko Pravo« vso govorico o združitvi dementira.

NEMŠKA NACIONALNA ZVEZA

Se je posvetovala včeraj glede laške fakultete in njenem sedežu, pa se poslanci niso mogli zendeniti in so končno odločitev odložili. Nemški poslanci hočejo tudi poslati ruski dumi adreso, naj ne vzame Finski avtonomijo. Sicer smo tudi mi na strani Fincev, toda to ne gre, da bi se avstrijski nemški poslanci vmešavali v notranje ruske zadeve, ko tudi mi nočemo, da bi Rusija vtikal nos v naše. Tudi nemški krščanski socialci obsojajo namero nemškonacionalne zveze.

Ljubljanske novice.

+ **Šentpetersko prosvetno društvo** v Ljubljani vabi na izlet, ki ga napravi prihodnjo nedeljo, dne 5. junija, na Rožnik. Sveta maša, pri kateri bo pel državni pevski zbor, bo ob 8 uri zutra. Odhod ob 7. uri od Šentpeterske cerkve, kjer se zberemo, drugi se tudi lahko med potjo pridružijo. Vabimo vse člane in prijatelje društva, da se tega izleta, ki bo nudil dosti užitka, udeleži v oblinem številu. — Odbor.

+ **Društvo slovenskih trgovskih stroudnikov za Kranjsko s sedežem v Ljubljani** naznana vsem svojim organiziranim članom, da se vrši II. letoski veliki društveni sestanek v soboto, dne 4. t. m. točno ob 9. uri zvečer v salonu hotela »Ilirija«. Ker je sestanek zelo važnega pomena, opozarjamо in prosimo vse člane sigurne udeležbe. — Odbor.

+ **Na državni cesti čez Gorjance** so minuli teden ponoc fantje, ki so nekoliko vinjeni peljali iz novomeškega kolodvora blago v Belo Krajino, prušili 70 tramov lesene obcestne ograje. Škodo ceni cestni moister g. Ramor

čer peljal v dvovprežnem vozlu iz papirnice v Vevčah po obisku bolnika v Ljubljani, so se konji splašili. Na mestu, kjer zavije vevška cesta v zaloško, je hud pravokoten ovinek. Tu se je prevrnil voz, dr. Levičnik je odletel v plotkočijaž med konje. Voz se je ustavil, seveda popolnoma razbit par metrov naprej, potem ko se je zadel z vso silo ob telegrafski drogi. G. dr. Levičnik se je poškodoval na obe nogah. Kočijaž se ni ničesar pripetilo.

+ **l. Sliko g. Srečka Magoliča star.** »Nocturno«, ki je bila na sedanji razstavi v Jakopičevem paviljonu, je kupil danes g. Jožef Moro.

+ **l. Tujski promet v Ljubljani meseca maja.** V preteklem mesecu je prišlo v Ljubljano 5812 tujcev — 381 več nego meseca aprila in 586 več kakor lani meseca maja. Nastanilo pa se je v hotelu »Union« 1281, »Slon« 1148, »Lloyd« 546, »Cesar avstrijski« 302, »Južni kolo« 258, »Ilirija« 235, »Malič« 197, »Štrukelj« 171, »Bavarski dvor« 123, »Tivoli« 116 in v ostalih gostilnah in prenočiščih 1435 tujcev.

Rupuje le vžigalice: »U korist obmejnem Slovencem«

Telefonska in brzojavna poročila.

ZMAGA OGRSKIE VLADNE STRANKE.

Budimpešta, 2. junija. Zmaga vladne stranke pri državnozborskih volitvah je nepričakovano velika. Neodvisna stranka je poražena takoreč na celi črti, govori se o uničenju Justhove stranke. Tudi ljudska stranka je izgubila mnogo mandatov, istotako narodnosti. Do 1. ure popoldne je dobila vladna stranka 228 mandatov, Košutovci 43, Justhovci 30, ljudska stranka 12, stranka z 1867. leta 14, z 1848. leta 5, narodnosti 5, demokrati 2. Košutovci so izgubili 48 mandatov, dobili 9, Justhovci izgubili 79, dobili 9, ljudska stranka izgubila 20, dobila 4, narodnosti so izgubile 11 mandatov, dobile 1 mandat. Potrebnih je 11 ožjih volitev. Predsednik ljudske stranke grof Adalbert Zichy je propadel proti nekemu Justhovcu. Iz raznih krajev se poroča o krvavih volitvah. Dva volivca so orončni zabodli.

Ministri so vsi zmagali, zmagal je tudi grof Tissa, Khuenov zaveznik in nasprotnik volivne reforme. Med izvoljenimi vladnimi kandidati so tudi baron Born, lastnik grajsčine pri Sv. Ani pri Tržiču. Zastopalo mesto Bereszk v komitatu Haromszeg na Sedmograškem. Mož je dobil vse glasove.

</

Te bogate vzgojne vrline pa zna pisatelj odeti v izredno živahne zapletljaje, ki se pojavlajo v njegovih povestih, tako da obvlada čitatelja, radovedna napetost, ki mu ne pusti odložiti knjige, dokler ni prečital povesti. Cena 60 vin., vezana knjiga 90 vin., po pošti 10 vin. več. Naroča se v »Katoliški Bukvarni« v Ljubljani.

Rogaški

Tempel

vrelec. Dištetična namizna pilaja z obilno ogliškovo kislino. Pospešuje prehavo in izmeno snovi.

Styria

Zelo koncentriran medicinski vrelec, priporavljen pri kroničnem želodčnem kataru, zaprtju, Brightovih ledicah, vrančnik oteklinah, jetrni trdini, zlatici, snovozimbeni kolicni bolezni, katarini dihalnih organov.

Donati

Zdravilen vrelec največje vsebine svoje vrste. Zlasti uporaben pri kroščenem žrevesnem kataru, obstipaciji, žolčnih kamezih, tolčcih trganju, sladkevni bolezni.

Najmočnejši
trudni vrelec magnezijo-glauberske soli.

TRZNE CENE.

Cene veljajo za 50 kg.

Budimpešta 2. junija.

Pšenica za okt. 1910	9'47
Rž za okt. 1910	7'22
Oves za oktober 1910	6'84
Koruza za jul. 1910	5'50
Koruza za avg. 1910	6'61
Koruza za okt. 1910	5'71
Efektiv: —.	

Meteorologično poročilo.

Vihina n. morjem 306'2 m, sred. zračni tlak 736'0 mm

Dan	Cas opazovanja	Stanje barometra v mm	Temperatura po Celziju	Vetrovi	Nebo	Padeljava v 24 urah v mm
1	9. zvez.	732'7	18'1	sl. jzah.	jasno	
2	7. zjutri	734'3	14'2	sl. jzvh.	jasno	0'0
	2. pop.	733'1	28'1	sr. jzvh.	pol. obl.	

Srednja včerajšnja temp. 18'8°, norm. 16'1°.

1593

Vsem znancem in sorodnikom javljamo tužno vest, da je iskreno ljubljeni oče, oziroma star oče in tast, gospod

Anton Mavri

c. kr. davkar v p.

umrl dne 1. junija t. l. previden s svetotajstvi za umirajoče.

Pogreb bude jutri, dne 2. junija 1910 ob 5. uri popoldne iz hiše začnosti v Cerknem.

V Cerknem, dne 2. junija 1910.

Roman Mavri, c. kr. fin. nadkomisar v p., sin. — Albina Ravnikar, hči. — Slavko Ravnikar, c. kr. poštar in veleposestnik, zet.

Zahvala.

1589

Za vse tolažilne dokaze prisrčnega sočutja povodom prerane smrti prečastitega g. svetnika in župnika v pokoju,

Antona Golobiča

izrekamo vsem, ki so se vdeležili sprevođa, najiskrenejšo zahvalo.

Prav posebno se zahvaljujemo gospodom, ki so prišli od daleč; med drugimi veleč. g. kanoniku Žlogarju, ki je vodil sprevod; veleč. g. dekanu Erzarju, ki je daroval sv. mašo; veleč. g. dr. Marinkotu za gulinjiv govor v cerkvi; veleč. g. prostu Fr. Dovganu za obiske v tolažbu v bolezni.

Hvaležni smo prav posebno tudi g. Vavkenovi, g. Kotevarju in vsem drugim, ki so s svojo navzočnostjo izkazali zadnjo čast pokojnemu gospodu svetniku. Hvala vrlim Metličanom, ognjegascem, in vsem drugim, ki so udeležili pogreba — posebno onim, ki so ga spremili na pokopališče na Hrvatiči vrh.

Jutriška, 1. junija 1910.

Zahvaljujti sorodniki.

Prekupci - agentje

ki žele zastopati znano banko in se baviti s prodajo zakonito dovoljenih srečk, dobe z visoko provizijo stalen in pošten založek, mesečno 200 do 500 krov. — Ponudbe je posiljati na naslov: „Nove Fortuna“, Budapešta V, Börse Postfach 38.

Izdajatelj: Dr. Ignacij Žitnik.

1441

Koncerti
slov. filharmonije
se vrše vsaki dan
v hotelu »Tivoli«.

Začetek ob nedeljah in praznikih ob 1/2.10.
uri dop., ob 3. uri pop. in ob 7. uri zvečer.
Ob delavnikih ob 3. uri pop. in ob 7. uri zv.

Vstop vedno prost.

Sprejme se takoj v trajno delo

mizar

ki je izurjen pri strojih (Fraismaschine).

Obenem se sprejmeta tudi

2 mizarska vajenca
pri A. Rojina, mizarski mojster, Ljubljana, Wolfsova ulica štev. 8. 1574 3-1

Tri žlice

železnatega vina lekarja Piccolija v Ljubljani, c. in kr. dvornega založnika, vsebujejo množino železa, ki jo mora zavzeti odrasli človek vsak dan, ako njegov organizem potrebuje železa, v nasprotju z drugimi izdelki, ki vsebujejo le tako množino železa, ki se dokazano nahaja v vsakem namiznem vinu, in torej nimajo nikake medicinske vrednosti. Polilter-ska steklenica 2 K.

Vino po ceni.

Zakaj kupiti vino v gostilni po 50—80 vinarjev liter, ker se dobri pri Josipu Maljavacu, pošta in postaja Roč v Istri, belo in črno (rudeče) franko vsaka železniška postaja na Kranjskem po 24 vinarjev liter in se ga more naročiti tudi samo 50 litrov. 667 100—1

512

Sukneno in moderno blago za moške obleke
v največji izbiri priporoča po ugodni ceni
R. Miklauc
Ljubljana, Stritarjeva (Spitalska) ulica 5.
Obstoječi tirdke čez 40 let!

Trgovskega učenca

sprejme takoj s hrano in stanovanjem Josip Pollak, trgovina Špecerije Sv. Petra cesta 9. 1580 3-1

Stanovanja ob bohinjskem jezeru!

Od 1. junija nadalje do 2. julija se odda

V vili Ani stanovanje

v pritličju, obstoječe iz 4 sob in poselske sobe. Dalje eno stanovanje v I. nadstropju za poletno sezijo, obstoječe iz 4 eventuelno 5 sob. Vpraša se pri Jos. Prosencu, Ljubljana, Sodna ulica 1. 1563 3-1

Proda se v Karlovcu, radi smrti v obitelji 25 let obstoječa, vrlo idoča

velika Špecerijska trgovina

z velikim letnim prometom en gros in en detail, z vsemi Špecerijskimi predmeti.

Poznana je ne samo v mestu, nego v celi okolici.

Trgovina se nahaja v lastni hiši z vrlo prikladnim, moderno urejenim velikim skladiščem in ostalimi prostori v hiši.

Pobližje informacije daje uprava tega lista. 1585 5-1

Se nekaj let davka prosta

hiša

s travnikami, velikim dvoriščem, vrtom in dobro idočo trgovino na najživahnejšem mestu v Ljubljani se proda. V njej se lahko vrši poljubna ali tudi več obriti. Proda se pod ugodnimi pogoji. Vprašanja na upravo lista. 1591 3-1

Glavno zastopstvo

THE REX Co.

Ljubljana

Selenburgova ulica štev. 7

ima vedno v zalogi

pisalne stroje

L. C. Schmitt & Bros.

pisalne mize

In drugo pisarn. pohištvo,

vse potrebščine za pisalne stroje,

razmnoževalne aparate

te.

vsakovrstnega papirja.

Telefon št. 38.

1541 101

Odgovorni urednik: Ivan Štef.

Izdelovalec sodavice, pokalic in dr.

Mat. Zalar

se je preselil z Dunajske ceste v

Gradišče štev. 7 (pri Kroni)

ter se cenj. odjemalcem priporoča za nadaljno naklonjenost

1586